EUROPA-PARLAMENTETS BESLUTNING (EU) 2021/1678

af 29. april 2021

med bemærkningerne, der er en integrerende del af afgørelsen om decharge for gennemførelsen af budgettet for fællesforetagendet Shift2Rail for regnskabsåret 2019

EUROPA-PARLAMENTET,

— der henviser til sin afgørelse om decharge for gennemførelsen af budgettet for fællesforetagendet Shift2Rail for regnskabsåret 2019,

— der henviser til forretningsordenens artikel 100 og bilag V,

— der henviser til udtalelse fra Transport- og Turismeudvalget,

— der henviser til betænkning fra Budgetkontroludvalget (A9-0111/2021),

A. der henviser til, at fællesforetagendet Shift2Rail (»fællesforetagendet«) blev oprettet i juni 2014 for en periode på ti år ved Rådets forordning nr. 642/2014,

B. der henviser til, at de stiftende medlemmer er Den Europæiske Union, repræsenteret ved Kommissionen, og partnere fra jernbaneindustrien (centrale interessenter, herunder producenter af jernbanemateriel, jernbanevirksomheder, infrastrukturforvaltere og forskningscentre); der henviser til, at andre enheder kan deltage i fællesforetagendet som associerede medlemmer; der henviser til, at bidrag fra andre medlemmer end Unionen ikke bør begrænses til kun at dække de administrative omkostninger og den medfinansiering, der er nødvendig for at gennemføre forsknings- og innovationsaktioner, men også bør vedrøre supplerende aktiviteter;

C. der henviser til, at fællesforetagendets hovedmål er at bidrage til gennemførelsen af det fælles europæiske jernbaneområde og til at øge det europæiske jernbanesystems tiltrækningskraft, konkurrenceevne, bæredygtighed og integration ved bl.a. at lette et modalskift fra vej- og lufttransport til jernbanetransport;

D. der henviser til, at fællesforetagendet begyndte at arbejde uafhængigt i maj 2016;

Generelt

1. bemærker, at Revisionsretten i sin beretning om fællesforetagendets årsregnskab for regnskabsåret 2019 (»Revisionsrettens beretning«) fastslår, at fællesforetagendets årsregnskab i alt væsentligt gav et retvisende billede af fællesforetagendets finansielle stilling pr. 31. december 2019, og af resultaterne af dets transaktioner, pengestrømme og bevægelser på nettoaktiver i det afsluttede regnskabsår i overensstemmelse med dets finansforordning og de regnskabsregler, som Kommissionens regnskabsfører har fastlagt; bemærker, at de underliggende transaktioner ifølge Revisionsrettens beretning i alt væsentligt er lovlige og formelt rigtige;

2. bemærker, at Unionens maksimale bidrag til fællesforetagendets aktiviteter i den periode, der er fastsat i forordningen, udgør 450 000 000 EUR (inklusive EFTA-bidrag), som skal betales via Horisont 2020; noterer sig, at alle medlemmer af fællesforetagendet, ud over Unionen (industrigruppen), skal bidrage med midler svarende til mindst 470 000 000 EUR, bestående af bidrag i naturalier og kontantbidrag til dækning af fællesforetagendets drifts- og administrationsudgifter på mindst 350 000 000 EUR samt bidrag i naturalier til fællesforetagendets supplerende aktiviteter på mindst 120 000 000 EUR;

3. bemærker, at der er forskellige procedurer i fællesforetagenderne for modtagelse af finansielle bidrag fra private medlemmer af fællesforetagenderne; opfordrer til en harmonisering af beregningen af bidrag i form af naturalier på tværs af fællesforetagenderne; mener, at den fælles procedure bør indeholde gennemsigtige og effektive evalueringsmetoder, der viser bidragets reelle værdi; opfordrer Revisionsretten til at kontrollere de revisioner, der udføres af uafhængige eksterne revisorer; opfordrer også til en passende retlig ramme, der sikrer, at det nødvendige finansielle bidrag vil blive nået ved programmets afslutning; bemærker, at den retlige ramme kan omfatte krav om, at det private bidrag skal betales før eller samtidig med det tilsvarende EU-bidrag;

4. bemærker, at i alt mere end 400 offentlige og private enheder, der repræsenterer jernbanesektoren, deltager i forsknings- og innovationsaktiviteterne i Shift2Rail;

5. fremhæver fællesforetagendets rolle med hensyn til at bidrage til målene i den europæiske grønne pagt; glæder sig i denne forbindelse over Shift2Rails forsknings- og innovationsindsats med henblik på at opnå et mere bæredygtigt, digitalt, konkurrencedygtigt, pålideligt og attraktivt jernbanesystem i Europa;

6. støtter den foreslåede oprettelse af det europæiske jernbanepartnerskab om forskning og innovation, der vil bygge videre på fællesforetagendets succes; fremhæver nødvendigheden af at undersøge mulighederne for at finansiere programmer og projekter under EU-programmer såsom Connecting Europe-faciliteten, planen for et digitalt Europa, Den Europæiske Fond for Regionaludvikling og Samhørighedsfonden samt for at udvikle synergier mellem det nye partnerskab og de eksisterende finansieringsmekanismer;

7. mener, at efterfølgeren til Shift2Rail i forskningsprogrammet bør medtage fælles arbejde med andre transportformer for at bane vejen for gnidningsløs og integreret transport; påpeger, at automatisering og digitalisering af jernbanesektoren bør være en af prioriteterne for efterfølgeren til Shift2Rail;

8. opfordrer Kommissionen til at sikre, at fællesforetagendets fremtidige aktivitetsprogram overholder de krav og mål, der er fastsat i EU-retten, for så vidt angår modvirkning af klimaændringer og digitalisering, og vil følge de strategier på området, der er udarbejdet af både Kommissionen og industrien;

Budgetmæssig og økonomisk forvaltning

9. bemærker, at det endelige disponible budget i 2019, herunder genopførte uudnyttede bevillinger fra tidligere år, formålsbestemte indtægter og omfordelinger til næste år, omfattede 83 071 000 EUR i forpligtelsesbevillinger og 81 563 000 EUR i betalingsbevillinger; bemærker, at udnyttelsesgraden for de disponible forpligtelses- og betalingsbevillinger i 2019 var på henholdsvis 97 % og 86 %;

10. bemærker, at fællesforetagendets aktive disponible Horisont 2020-budget i 2019 var på 80 197 000 EUR i forpligtelsesbevillinger og 78 569 000 EUR i betalingsbevillinger; noterer sig endvidere på baggrund af Revisionsrettens beretning, at fællesforetagendet ved udgangen af 2019 havde gennemført 100 % af de disponible forpligtelsesbevillinger og 88 % af de disponible betalingsbevillinger til Horisont 2020-projekter, og at forfinansieringsbetalingerne til Horisont 2020-projekter udvalgt efter indkaldelserne af forslag i 2019 omfattede 65 % af værdien af de operationelle betalinger afholdt i løbet af året;

11. bemærker, at industriens medlemmer for så vidt angår Horisont 2020 ved udgangen af 2019 i alt ydede validerede bidrag på 76 827 000 EUR, herunder i alt 68 645 000 EUR i validerede bidrag i naturalier og desuden et samlet bidrag i naturalier til supplerende aktiviteter på 182 506 000 EUR sammenlignet med Unionens samlede kontantbidrag på 221 743 000 EUR;

12. bemærker, at fællesforetagendet i 2019 beholdt og underskrev 17 tilskudsaftaler (ud af 48 modtagne forslag) som følge af indkaldelsen af forslag i 2019, og at ét emne ikke var omfattet; bemærker endvidere, at de tildelte og underskrevne tilskudsaftaler i alt vil finansiere forsknings- og innovationsaktiviteter op til 74 760 000 EUR mod en samlet værdi på 148 551 000 EUR, og at de øvrige medlemmer (andre stiftende medlemmer end Unionen og de associerede medlemmer) i denne forbindelse blev enige om at begrænse deres anmodninger om finansiering til 44,44 % af de samlede projektomkostninger (dvs. et nettobeløb på 41,44 % for et andet medlem, efter at der var taget hensyn til forpligtelserne); bemærker, at 90 små og mellemstore virksomheder (SMV'er) deltog i 2019-indkaldelsen (20 %), og at 40 SMV'er blev antaget til finansiering (44,4 %), og at SMV'er desuden udgør 30 % af de enheder, der er udvalgt i forbindelse med de åbne indkaldelser af forslag; bemærker, at to tilskudsaftaler i forbindelse med 2018-indkaldelsen blev underskrevet i første kvartal af 2019;

13. bemærker, at der ved udgangen af 2019 var 72 projekter i gang (32 indkaldelser af forslag til medlemmer og 40 åbne indkaldelser): der blev fordelt 56 projekter på de seks innovationsprogrammer, ti projekter om tværgående aktiviteter og seks projekter i innovationsprogram X;

Performance

14. bemærker, at fællesforetagendet anvender de specifikke centrale resultatindikatorer for Horisont 2020 til overvågning af performance og tværgående spørgsmål samt centrale resultatindikatorer, der er specifikke for fællesforetagendet, såsom dem, der vedrører effektiviteten af jernbanetransportsystemet; bemærker, at fællesforetagendet i 2019 fortsatte arbejdet med den næste version af modellen for centrale resultatindikatorer (præsenteret i 2018 som »Release 1«), og at det webbaserede værktøj »Release 2.0« af modellen for centrale resultatindikatorer blev præsenteret på bestyrelsesmødet i november 2019;

15. anmoder om, at fællesforetagendet reviderer sin kommunikationsstrategi for at sikre, at relevante interessenter er bekendt med dets opgaver, aktiviteter og resultater;

16. opfordrer Kommissionen og Revisionsretten til at udvikle en tilbundsgående metode til overvågning af resultater med henblik på at evaluere fællesforetagendets merværdi og heri medtage den sociale og beskæftigelsesmæssige indvirkning samt indvirkningen på markedet; mener, at resultaterne af evalueringen bør anvendes til fremtidig tildeling eller omfordeling af EU-finansiering;

17. bemærker, at mere end 50 % af fællesforetagendets program vedrørende forsknings- og innovationsaktiviteter er blevet gennemført ved udgangen af 2019 med henblik på at opnå teknologisk modenhedsniveau 6/7 for så vidt angår de operationelle demonstrationer (som forventes afsluttet i 2022), og at alle projekter generelt har gennemført de planlagte aktiviteter, idet kun otte teknologidemonstratorer/arbejdsområder har gennemført mindre end 80 % af deres planlagte aktiviteter i løbet af året (hvoraf én teknologidemonstrator har gennemført under 50 %), og at fællesforetagendet desuden har iværksat forsknings- og innovationsaktiviteter i forbindelse med 2019-indkaldelsen;

18. bemærker, at fællesforetagendets nuværende aktiviteter gør fremskridt i retning af demonstrationerne i 2022, at de er byggestenene i en mere systemisk jernbaneomlægning, som strategisk drives gennem Kommissionens digitaliseringsdagsorden og grønne pagt, og at den første workshop vedrørende brainstorming om det næste partnerskab og jernbanesektorens ambitioner blev afholdt i september 2019 med deltagelse af Kommissionen som observatør; bemærker endvidere, at fællesforetagendet bidrog til Shift2Rails konsekvensanalyse koordineret af Generaldirektoratet for Forskning og Innovation og til støtteanalysen om fastlæggelse af det fremtidige jernbaneforsknings- og innovationspartnerskab under den næste flerårige finansielle ramme, som koordineres af Generaldirektoratet for Mobilitet og Transport, og at det bidrog til udarbejdelsen af et dokument på højt plan om efterfølgeren til Shift2Rail; bemærker, at fællesforetagendet i oktober 2019 fremlagde et katalog over løsninger, der fremhævede fordelene ved Shift2Rail-løsninger for slutbrugere, operatører, infrastrukturforvaltere og/eller leverandører og specificerede leveringsdatoer;

19. noterer sig, at fællesforetagendet i løbet af 2019 har gjort fremskridt med hensyn til at nå sine mål, herunder gennemførelse af Shift2Rail-programmet og sikring af en effektiv og forsvarlig økonomisk forvaltning; bemærker, at det anslås, at de samlede projektomkostninger til de aktiviteter, der blev gennemført i 2019, beløber sig til 117,5 mio. EUR (heraf 98,9 mio. EUR fra de øvrige medlemmer);

20. bemærker, at gennemførelsesgraden for Horisont 2020-programmet ifølge Revisionsrettens beretning ved udgangen af 2019 var på 78 % for så vidt angår indkaldelsesprocedurerne for de aktiviteter, der er tildelt fællesforetagendet;

21. påpeger, at spørgsmålet om intellektuelle ejendomsrettigheder skal behandles i alle kontrakter, der kan frembringe et tilsigtet resultat eller et resultat af gennemførelsen; bemærker, at det har til formål at beskytte de enkelte ophavsmænds rettigheder, men også give nærmere oplysninger om, hvordan rettigheden vil blive anvendt i fremtiden; bemærker, at resultaterne — eftersom aktiviteten også finansieres med offentlige midler — bør være gennemsigtige, tilgængelige for offentligheden og underlagt særlige krav som f.eks. interoperabilitetskrav; opfordrer Kommissionen til at indføre en retlig ramme for intellektuelle ejendomsrettigheder og deres gennemførelse på markedet, herunder særlige krav og overskudsfordeling;

Personale og udbud

22. bemærker, at der pr. 31. december 2019 var besat 24 stillinger, herunder tre udstationerede nationale eksperter, fem midlertidigt ansatte og 16 kontraktansatte i henhold til stillingsfortegnelsen, og at fællesforetagendet for at sikre kontinuiteten i driften desuden gennemførte en ekstraordinær ansættelsesprocedure for en kontraktansat i ét år til erstatning af en langtidssygemeldt midlertidigt ansat, i overensstemmelse med personalevedtægten; bemærker den høje personaleudskiftning hos fællesforetagendet, og at dette skyldes, at fællesforetagendet i modsætning til næsten alle andre EU-institutioner, -agenturer og -fællesforetagender har en stillingsfortegnelse, der omfatter 25 % stillinger til midlertidigt ansatte og 75 % stillinger til kontraktansatte;

23. bemærker, at de centrale resultatindikatorer vedrørende kønsbalancen for 2019 ifølge fællesforetagendets årlige aktivitetsrapport for dette år viser en meget lav procentdel af kvinder — kun 16 % — i bestyrelsen, mens de udgjorde 33 % af fællesforetagendets repræsentanter og 33 % af det videnskabelige udvalg;

24. bemærker, at fællesforetagendet i 2019 gennemførte udbud vedrørende jernbaneoperatører og støttetjenester til fællesforetagendet i overensstemmelse med principperne i finansforordningen og Kommissionens vejledning, og at to udbud endnu ikke var afsluttet ved udgangen af 2019;

Intern revision

25. bemærker, at Den Interne Revisionstjeneste i 2019 gennemførte en revision af tilskudsprocessen fra fastlæggelsen af indkaldelsesemnerne til underskrivelsen af tilskudsaftalen, og at Den Interne Revisionstjeneste efter den endelige revisionsrapport i oktober 2019 anerkendte fællesforetagendets igangværende bestræbelser på nøje at overvåge varigheden af tilskudsforberedelsesfasen for at sikre, at målet for den tid, det tager at bevilge tilskud inden for Horisont 2020, respekteres; bemærker, at fællesforetagendet begyndte at gennemføre afhjælpende aktiviteter som fastsat i handlingsplanen for de fire vigtige anbefalinger til ledelsen;

26. bemærker, at fællesforetagendet ved udgangen af 2019 rapporterede, at alle anbefalinger som følge af den begrænsede gennemgang af gennemførelsen af interne kontrolstandarder fra 2018 var gennemført;

Intern kontrol

27. noterer sig på baggrund af Revisionsrettens beretning, at fællesforetagendet har indført pålidelige procedurer for forudgående kontrol på basis af finansielle og operationelle skrivebordsgennemgange, og at det er forpligtet til at gennemføre Kommissionens nye interne kontrolramme, der er baseret på 17 principper for intern kontrol; bemærker endvidere, at fællesforetagendet ifølge Revisionsrettens beretning ved udgangen af 2019 allerede havde foretaget en mangelanalyse baseret på det eksisterende interne kontrolsystem og udviklet indikatorer for vurderingen af effektiviteten af de nye interne kontrolprincipper og relaterede karakteristika;

28. bemærker, at fællesforetagendet i april 2019 vurderede sine forsknings- og innovationsaktiviteter gennem en tredje »control gate«, hvor der blev taget hensyn til de resultater og rapporter, der blev indsendt i forbindelse med den årlige gennemgang af projekterne for 2015-2016 og 2017, som blev koordineret af de øvrige medlemmer, samtidig med at det blev sikret, at de anbefalinger, der blev fremsat i forbindelse med den foregående »control gate«-vurdering, var blevet gennemført korrekt; bemærker endvidere, at kvaliteten af nogle af de fremsendte projektleverancer ikke opfyldte standarderne, at fællesforetagendet anmodede om flere genfremsendelser af projektleverancer og suspenderede tekniske og finansielle rapporter, og at denne proces stadig er særligt krævende, da der ikke kan foretages nogen forudgående planlægning; bemærker, at fællesforetagendet i 2019 i nogle projekter afprøvede en ny løbende gennemgang af resultaterne kombineret med en »control gate«-vurdering på tidspunktet for den årlige gennemgang, som blev anset for vellykket; opfordrer fællesforetagendet til at aflægge rapport om enhver udvikling i denne henseende;

29. bemærker, at fællesforetagendet fortsatte med at gennemføre strategien til bekæmpelse af svig i Shift2Rail 2017-2020 som supplement til Horisont 2020-strategien; bemærker endvidere, at fem indikatorer anvendes til at rapportere om resultaterne af aktiviteter til forebyggelse og afsløring af svig, og at handlingsplanen for gennemførelse, der dækker de forskellige stadier af cyklussen for bekæmpelse af svig (forebyggelse, afsløring, efterforskning og korrigerende foranstaltninger), blev revideret i 2019;

30. noterer sig på baggrund af Revisionsrettens beretning, at Kommissionens fælles revisionstjeneste er ansvarlig for den efterfølgende revision af Horisont 2020-betalinger, som fællesforetagendet har foretaget, og at fællesforetagendet på grundlag af de resultater af efterfølgende revisioner, der var tilgængelige ved udgangen af 2019, rapporterede en repræsentativ fejlprocent på 1,54 % og en restfejlfrekvens på 0,91 % for Horisont 2020-projekter (afregninger og endelige betalinger); bemærker på baggrund af Kommissionens forslag til en forordning om Horisont 2020, at en fejlrisiko på årsbasis i intervallet 2-5 % er et realistisk mål — når der tages hensyn til kontrolomkostningerne, de foreslåede foranstaltninger til reduktion af reglernes kompleksitet og den dertil knyttede iboende risiko ved forskningsprojektets godtgørelsesomkostninger, og at det endelige mål er en tilbageværende fejlprocent så tæt på 2 % som muligt ved afslutningen af programmerne — når de finansielle virkninger af alle revisions-, korrektions- og inddrivelsesforanstaltninger er medregnet;

31. bemærker, at Revisionsretten som led i kontrollen af aktionsudgifterne reviderede tilfældigt udvalgte stikprøver af Horisont 2020-betalinger afholdt i 2019 på støttemodtagerniveau for at bekræfte fejlforekomsten i de efterfølgende revisioner, og at de detaljerede revisioner afslørede mindre kvantificerbare fejl vedrørende de anmeldte personaleomkostninger, hvor de vigtigste kilder til fejl var arbejdstimer, der var anmeldt på feriedage, og anvendelsen af enhedssatser, herunder anslåede elementer, der afveg betydeligt fra de faktiske enhedssatser;

32. bemærker, at CV'er og interesseerklæringer for medlemmer af bestyrelsen ikke offentliggøres; opfordrer fællesforetagendet til at offentliggøre CV'er og interesseerklæringer for medlemmer af bestyrelsen i overensstemmelse med rammen for gennemsigtighed og at sikre brugervenlig adgang til dem.